

ZADRVGAR

GLASILO NABAVLJALNE ZADRVGE VSLVŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Štev. 8

LJUBLJANA, 20. AVGUSTA 1931.

Leto VII.



Živel naš kralj Aleksander I.!

Dne 16. avgusta je preteklo deset let, odkar je naš kralj Aleksander I. stopil na kraljevski prestol. Je sicer to kratko razdobje, vendar isto pomeni za naš jugoslovanski narod in našo domovino. Jugoslavijo tako veliko in važno epoho, da se je ves narod na ta slovesen dan zbral okoli svojega kralja, da mu z navdušenjem in vso vdanostjo izkaže svojo neomejeno zvestobo in ljubezen. Praznik desetletnice našega kralja je bil obenem tudi največji praznik vsega našega naroda.

Tudi mi jugoslovanski železničarji-zadruharji smo z iskreno hvaležnostjo praznovali z vsemi stanovi našega naroda desetletni jubilej našega kralja. To praznovanje je bilo obenem izpolnitev naše največje dolžnosti napram našemu kralju kot vrhovnemu pokrovitelju združništva v naši državi. Ni naš kralj samo vladar svojemu narodu, on mu je tudi najboljši svetovalec in vodnik, ki hoče, da se njegov narod razvije in napreduje na gospodarskem, prosvetnem, kulturnem in socialnem polju. Zato vsi jugoslovanski zadruharji globoko spoštujemo svojega vladarja kot vrhovnega pokrovitelja združništva v naši skupni domovini. Pri vsaki priliki, ko je naše mlado združništvo potrebovalo pomoči, je bil naš kralj Aleksander I. vedno tisti, ki je dal povsod dober vzgled in prožil vsojo pomoč. Ni poznal in ne pozna razlike, vsem je z enako ljubeznijo vodnik in najplemenitejši pomočnik.

Naš savez nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev Jugoslavije s ponosom in globoko hvaležnostjo lahko trdi, da mu je bil naš prevzvišeni kralj Aleksander I. vedno najvišji zaščitnik. In ko je združništvo državnih uslužbencev preživljalo najtežje čase in so državni uslužbenci-zadruharji s strahom pričakovali končne rešitve, so bile besede našega kralja, da je združništvo državnih uslužbencev neobhodno potrebno, oni balzam, ki je slehernemu državnemu uslužbencu-zadruharju vlil novih moči in poguma za delo ter utrdil zavest lepše bodočnosti vsega stanu državnih uslužbencev. Saj je s tem bilo odločeno in zakonjeno združništvo

državnih uslužbencev, potom katerega si naj državni uslužbenci osigurajo svojo socialno, gospodarsko in kulturno pozicijo med ostalimi stanovni našega naroda.

To visoko priznanje našega združništva bodi slehernemu državnemu uslužbencu vspodbuda za smotrno skupno delo za čimvečji razvoj naših zadrug. S tem delom se državni uslužbenci in železničarji najlepše oddolžimo našemu kralju. S takim delom pa tudi pomagamo pri izgradnji naše skupne velike domovine — Jugoslavije, za katero ravno naš kralj Aleksander I. doprinaša največje žrtve.

Jugoslovanski železničarji-zadrugarji s hvaležnostjo kličemo: „Živel naš kralj Aleksander I. in njegov kraljevski dom!“

Odtegljaji za Savez nabavljalnih zadrug

Junija so nam zadnjikrat odtegnili onih 10 in 5 Din za Savez nabavljalnih zadrug, radi katerih je bilo toliko debate, pisarjenja, nevolje in neupravičenih napadov na naš združni pokret. Kljub ponovnim pojasnilom z naše strani se vodi gonja proti nam po naših progah še naprej.

Kot zadrugarji nismo nikdar odobravalni tega načina, da se z odlokom diktira hranjenje 10 ali 5 Din mesečno, ker smo poznali mentalitet našega človeka in smo se zavedali, da stvar ne more najti takega odmeva med objemom, kakor bi bilo potrebno, pa najsi bi bila stvar še tako dobra. Pravočasno, na pravem mestu in v pravilni obliki smo se takrat izrekli proti nameravani akciji.

Za kreditno akcijo, to je za razdolževanje državnih nameščencev, smo mi že davno prej ubrali pravilno pot v okviru naših kreditnih zadrug, ki smo si jih ustanovili v to svrho. S pametno besedo in umestnimi nasveti smo pripravili železničarje, da kljub neugodnim življenjskim pogojem hranijo, pa bilo še tako male zneske. Akcija je napredovala lepo in beležimo v tem pokretu prav lepe uspehe, ker te naše kreditne ustanove uspevajo dobro in so velika pomoč našemu človeku. Odlok, ki nam je odredil prisilno odtegotanje, nam je v našem pokretu moralno več škodoval, kakor pa koristil, ker sam odlok ni mogel našemu človeku dovolj jasno predočiti svojega koristnega namena in nam ni ravno lahko objasnjevati dobre strani te akcije, posebno še, ker akcija ni prišla dlje, kakor do tja, da se je denar ubral, ni se pa pri nas pokazalo ničesar, da bi se moglo prizadetemu osobju konkretno predočiti delo te akcije. Pod temi razmerami je pa seveda izigravanje ljudi in gonja proti našemu združništvu prav lahka stvar.

Oglejmo si stvar malo bliže. Po vojni je bila stanovanjska kriza povsod na svetu prav občutna in pričelo se je to vprašanje reševati skoro povsod več ali manj s silo. Pri nas potom stanovanjskega zakona in zaščite najemnikov, kar ni pokazalo ravno bogzna kakšnih uspehov na polju omiljenja stanovanjske bede, ako celo ni vse to škodovalo. Ni se pa storilo primernih korakov, da bi se moglo graditi in nuditi potrebnim primernih stanovanj, dasi se je razmeroma precej gradilo, pri čemur pa je bil ravno mali človek in njegova potreba prav malo upoštevana. Stanovanja, ki so se gradila, so v veliki večini nedostopna za malega človeka in ona stanovanja, ki pridejo za malega človeka v pošte, so napram velikim stanovanjem razmeroma jako draga, tako da plača ravno mali človek po svojih razmerah preveč napram imovitejšim. Dunaj je rešil to vprašanje menda najugodnejše in služi v tem pogledu največjim evropskim mestom za vzgled. Potom davščin na zabave, luksus in davek za zgradbo stanovanj je zgradil velike stavbe z malimi stanovanji, ki odgovarjajo vsestransko potrebam malega človeka po taki ceni, da jih mali človek zmore. Med raznimi akcijami, ki so bile zamišljene, je bila akcija našega Saveza posebno v naših razmerah, kjer velja izrek: »Pomagaj si sam in Bog Ti pomore«, pravična in socialna. Na vsak način se bo tudi s tem načinom, kakor je bil uzakonjen pri nas, doseglo uspehe, dasi mogoče ti uspehi ne bodo taki, kakor bi bilo želeli in bi bili potrebni za naše razmere. Nesporno pa je, da se mora započeto akcijo nadaljevati in storiti svojo dolžnost na vprašanju preskrbe stanovanj državnim uslužbencem.

Dogaja se, da prihajajo iz enega in istega okrožja na Savez prošnje, kolkovane, da naj se jim po uzakonjeni uredbi ubrani denar vrne. To znači, da se z gotove strani vodi neka akcija, pri čemur se pa ne pomisli, da Savez ne more in ne sme delati proti obstoječemu zakonu, ampak da ima ravno po tem zakonu izpolnjevati težko nalogo in potem samopomoči prizadetemu osobju pomagati in skrbeti, da se zida čim več stanovanj in na ta način storiti v stanovanjskem vprašanju svojo dolžnost, da pride osobje do primernih stanovanj. Savez kot izvršilec dolžnosti, ki mu jo je naložila vlada potom zakona, tem prošnjam ne more in ne sme ugoditi, ker zakon jasno predpisuje, kako in za kaj se morajo ti odtegljaji porabiti, kakor tudi točno pove, kedaj in pod katerimi pogoji se morejo te odtegnjene vsote vrniti posameznikom. Vse take akcije in zavajanje članstva v korake proti tem zakonskim določbam prinašajo osobju samo golo efektivno škodo in priporočamo članstvu, naj takim lažnim prerokom ne naseda in po nepotrebnem ne izdaja svojega denarja za kolke in znamke, pač pa naj bo naša dolžnost, da skrbimo in vztrajamo na tem, da se čimprej pristopi k gradnji stanovanj ter s tem izpolni namen in nalogo, ki jo zamišlja zakon. To smo smatrali za potrebno, da povemo našemu članstvu, da ne bo nasedalo raznim agitatorjem, ki pri tej akciji skušajo zavajati naše članstvo.

*

Termini

Kar smo že davno v »Zadrugarju« pisali, to nam predlagajo danes člani sami na sestankih. Zahtevajo od nas, da napravimo red. Zahtevajo, da naj se vsi člani držijo terminov, ne samo eni.

Vse naše pisarjenje je ponekod malo pomagalo. Še vedno se nabere v naših trgovinah 25., 26. ter 1. in 2. v mesecu na stotine ljudi — okrog 500 dnevno. Čez par dni pa je trgovina prazna. En dan bi potrebovali v trgovini 40 uslužbencev, drugi dan samo štiri. En dan dela čez glavo, drugi dan dolgočasenje brez dela. En dan pomote zaradi velikega navala, drugi dan pomote zaradi zaspanosti.

Člani vse to vidijo in uvidevajo — gneča jih pripravi tudi do tega, da včasih en dan počakajo.

Pridejo pa večinoma z izgovorom, da jim je zmanjkalo živil. V nadaljnjem razgovoru zvemo, da jim zmanjka živeža vedno okoli 23. in 24. v mesecu, in to že celih 5 ali 6 let tako. Takrat, ko je bila moka po 7 Din, mast po 36 Din, sladkor po 20 Din, in tudi danes, ko je vse skoro za polovico cenejše.

Celih šest let shaja od 25. do 25. Shaja in se mu nič hudega ne zgodi. Pa ne more priti nikdar do tega, da bi živel ali kupil za dobo od 25. do 27. — to je za 32 ali 33 dni!

Zakaj ne? — Pomanjkanje energije, pomanjkanje dobre in trdne volje. — Šest let živi tako, ker ga v to prisili zapora kredita pred 25., ne more pa živeti iz lastne volje 32 ali 35 dni!

Tako uče člani drug drugega!

V interesu zadruga in vseh članov je, da člani polagoma preidejo na gotov red, ki jim ga je upravni odbor določil sporazumno s člani.



Paradižnikova juha. V kastrolu razbelimo presnega masla in sesekljane slanine. Ko je slanina že napol scvrta, pridenemo še drobno sesekljane čebule in korenček, katerega zrežemo na tenka kolesca. Vse skupaj dušimo na mirnem ognju par minut. Medtem pa operemo par velikih mesnatih paradižnikov, ki jih narežemo na manjše kose in denemo v kastrolu. Za okus dodamo košček lovorjevega lista, vejico peteršilja, nazadnje pa vse popopravimo in posolimo. Ko so pa paradižniki že mehki, jih zalijemo z govejo juho ali pa s kropom, dodamo strok česna in pustimo vse skupaj

vreti pol ure. Posebej skuhamo drobne makarone ali pa riž. Juho nato pasiramo, po okusu pa dodamo še sladkorja in nekoliko presnega masla in pa posebej kuhane makarone ali riž.

Makaroni s paradižniki. Na četrť kilograma makaronov vzamemo četrť kilograma paradižnikov in dve manjši čebuli. Čebulo skuhamo v slani vodi in ko je shlajena, jo nadrobno sesekljamó. Še sirove paradižnike narežemo in jih premešamo s čebulo in kuhanimi makaroni, nakar stresemo vse skupaj v pomazano kastrolo ali pekač. Po vrhu potresemo jed z drobtinícami in polijemo z maslom, kar pečemo potem pol ure v vroči pečici.

Paradižniki v solati. Lepe rdeče paradižnike zrežemo na tenke ploščice, ki jih posujemo z drobno zrezano čebulo in polijemo z omako iz olja, kisa, soli in nadrobno zrezanega peteršilja. Za omako vzamemo lahko tudi olívno olje in citrónov sok. Zelo lepo je, če postavimo paradižnikovo solato v stekleni skledi na mizo.

Pečen zajčji hrbet s smetano. S hrbta mladega odrtega zajca potegnemo kožice, potem ga podrgnemo s soljo in na gostó pretaknemo s prekajeno slanino. Na dolg pekač naložimo malo korenja, zelene, peteršilja in čebule, vse zrezano na koleščke, nakar pridenemo še vršiček timeza, lovorjev list in par zrn celega popra. Na to zelenjavo položimo zajčji hrbet, ki ga polijemo z razbeljeno mastjo, zelenjavo samo pa s par žlicami juhe in kisa. Ko se hrbet peče, ga moramo polivati s sokom, ki se dela od zelenjave v pekaču in ko je že skoro pečen, pa politi še s kisló smetano, nazadnje pa še z juho. Pečen hrbet potem razrežemo in položimo na krožnik. Zelenjavo pretlačimo in s tem sokom polijemo zajca.

Stročji fižol v omaki. Stročji fižol, in sicer takega, ki nima še skoro nič zrnja, očistimo, narežemo poševno na drobne koščke in skuhamo v velikem loncu slanega kropa. V kastrolí naredimo blede prežganje, kateremu dodamo drobno zrezane čebule in peteršilja. Fižol odcedimo in stresemo v prežganje, nakar vse prav naglo enkrat obrnemo in zalijemo takoj z juho ali s kropom. Nato dodamo kisle smetane in na soli strtega česna in vse skupaj popopramo in okisamo. Ko je to storjeno, mora jed še enkrat prevreti.

Kumarčna omaka. Mlade kumare olupimo in narežemo na listke, jih posolimo in pustimo stati pol ure. V kastrolo, v kateri smo zarumenili na masti prav svetlo precej zrezane čebule, stresemo dobro odcejene kumare, ki jih potem popopramo in dušimo toliko časa, da se voda posuši. Nato potresemo nanje prav malo moke, jih parkrat dobro premešamo in zalijemo z juho ali s kropom. Ko so že kuhane, jih zboljšamo s kisló smetano, če je pa komu všeč, jih tudi lahko okisa.

Kumare, vložene v slano vodo. Že večje kumarice z odrezanimi peclji operemo in odcedimo. V glinast lonec ali stekleno posodo denemo na dno par strokov malo potolčenega česna, koper in listje od višenj, nakar vse skupaj pokrijemo s hrenovim listom. Nato naložimo kumarice prav

na gosto v posodo, in sicer malo manj, ko do vrha, na vrh pa zopet naložimo kakor poprej česen, koper, višnjeve liste, kar zopet pokrijemo z večjim hrenovim listom. Posebej skuhamo slan krop, in ko je shlajen, ga zlijemo na kumare. Da ostanejo kumare pod vodo, jih obtežimo z leseno deščico in kamnom. Posodo postavimo nato v kuhinjo, kjer se kumarice skisajo že v 14 dneh. Če jih pa hočemo imeti še prej skisane, tedaj jih zalijemo s toplo slano vodo. Take kumarice, ki se morajo hitro porabiti, se servirajo k mesu.

Našim zadrugaricam v pomoč

(Nadaljevanje.)

Neškrobljeno bombaževo blago z redko platneno vezbo.

Muslin je tkan iz malo sukane nebeljene preje. Prodaja se tudi pod imenom molino in se rabi za obvezovanje ran. Dobi se pa tudi beljen, barvan in vzorčast. Najfinejša vrsta tega blaga je muslinov batist. Bolj redek kakor muslin je džekone. Bareš je tkan iz tenke bele ali barvane preje in se rabi za damske obleke. Dobi se tudi vzorčast. Opal je podoben batistu, samo da je bolj redek. Bombažast etamin je tkan iz tkane preje. Etamin ni škrobljen in se ne mečka kakor batist in se lepo pere in lika. Dobi se bel, barvast, vzorčast in vezen. Takozvani francoski etamini z lepimi barvastimi vzorci tudi po pranju ne oblede. Grenadin ima debelejšše niti kakor etamin, okrašen je z ažuri in se prodaja največ črn. Dobi se tudi volnen in svilen grenadin.

Škrobljeno bombažasto blago z redko platneno vezbo.

Organtin je zelo redek in močno škrobljen. Modistinje ga rabijo za izdelavo oblik za klobuke, šivilje za vloge pri jopičih in plaščih. Zeleno barvan organtin se rabi poleti za zavese proti muham, bel, neškrobljen pa za obveze. Boljše vrste organtin, ki je bolj gost in manj škrobljen, se imenuje muslin. Tarlatan je zelo ефекtno, močno škrobljeno blago, pretkano z zlatimi in srebrnimi nitmi. Rabi se za maskeradne obleke. Stramin ima debele niti in je zelo redko tkan. Navadno je vijoličaste barve in se rabi za ročna dela. Kongres pa ima še bolj debele niti kakor stramin, je bele ali rumenkaste barve in se tudi rabi za ročna dela.

Keper se loči od vseh do sedaj popisanih vrst blaga po vezbi. V trgovini ga imenujejo tudi kroase. Tke se samo gosto iz sirove preje. Beli, barva in potiskuje se v kosu. Cenejše vrste belega kepra se uporabljajo za podlogo, boljše vrste pa za moške spodnje hlače in prevlako blazin. Tvil je najboljša vrsta beljenega kepra. V trgovini se pa dobi tudi siv, črn in rjav tvil za podlogo. Ženske obleke se šivajo iz kepra, ki je malo apretiran (škrobljen) in se barva v kosu. Dobi se pa tudi keper

z velikimi cvetnimi vzorci. Bombažasti serž se rabi za podlogo pri ženskih in moških oblekah in za preobleko pohištva. Ševiotu je podoben serž za obleke, ki se dobi največ v temnomodri barvi.

Krizet. Krizet je podoben kepru, samo da je tkan iz beljene in barvane preje (tako kakor cefir). Kariran ali črtast krizet se rabi za moške spodnje hlače in za predpasnike, močnejši in z večjim vzorcem pa za žimnice in slamnjače ali plevnice. Blago pepita je tkano v malih kvadratih iz črne in bele preje. Dril se dobi nebeljen, beljen in črtast (rdeče ali modro črtast). Rabi se za otroške predpasnike in tudi za žimnice. Cvilh je bolj redek kakor dril. Navadno je črtast in se rabi tudi za žimnice. Črtasti saten je tkan iz močne, beljene in barvane preje in ima atlasovo vezbo.

Tkanine z atlasovo vezbo.

Saten. Saten so tkali najprej v Franciji iz svile, pozneje pa iz merceriziranega bombaža. Posebne vrste satena se uporabljajo za podlogo rokavov pri moških suknjičih. Beljeni saten se rabi za posteljno perilo in za otroške obleke. V kosu beljen in barvan saten (širok 70 cm) se rabi za letne ženske in otroške obleke, bolj grobe vrste pa za deške obleke, predpasnike in za podlogo moških suknjičev. Angleški saten je posebno mehak in se lepo sveti. Na lice ima natisnjen vzorec. Silk (angleška svila) je imitacija svilenega blaga. Tkan je iz merceriziranega bombaža in je bolj trden kakor polsvileni atlas. Dobi se v svetlih barvah, navadno je širok 70 cm, boljše vrste pa 80 cm. Klot je najbolj znano blago te vrste. Mercerizira se v kosu in se lepo sveti. Širok je 140 cm, najboljše vrste celo 160 cm. Melskin ali angleško usnje je atlasov dril, širok 80 do 150 cm, pa tudi širši. Uporablja se za letne moške hlače, kuhinjske predpasnike, belo in modro črtast pa za deške obleke. Če je melskin na eni strani kosmat, se imenuje deftin (opičja koža).

Razne vrste blaga za pernice.

Tako blago je najbolj gosto tkano bombažasto blago. Najboljše je keprovo, tkano iz bele in modre preje, široko 80 do 140 cm. Nanking je zelo gosto tkano blago iz prvovrstne, rjavkastorumene preje, v platneni vezbi. Ime ima po kitajskem mestu Nanking. Keprov inlet je rjavkastorumene barve, dobi pa se tudi tkan iz beljene, rdeče ali modro barvane preje. Za puh se pa vzame navadno najbolj gosto keprovo blago v modri ali rožni barvi, ki se sveti kakor svila. Beljeno platneno blago te vrste je zelo delikatno. Na njem se radi poznajo madeži od potu. Najslabša vrsta tega blaga je kretón, rdeče barvan v kosu, ki se pa lahko uporablja samo za grobo perje in pleve. Primeroma največ se uporablja za pernice cefirjevo blago, ki ima platneno vezbo. Dobi se belo, modro in rdeče. Saten za pernice je bel, merceriziran in ima atlasovo vezbo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)



DELO PERUTNINARJA V MESECU AVGUSTU.

Silna vročina povzroča v mesecu juliju in avgustu lahko razne infekcijske bolezni. Da tem uspešno kljubujemo, čistimo kurnike, staje, grede itd., pobelimo jih z apnom ali jih desinficiramo s surovo karbolovo kislino. Ako imamo v staji zemljo kot tla, jo rigolamo ca. 10 cm in potrosimo na njo pesek in apno. S tako desinfekcijo preženemo tudi perutnini škodljivi mrčes. Prehranjevalne in napajalne posode čistimo vsak dan in vsaj enkrat na teden jih umijemo v karbolovi vodi. Skrbimo vedno za zadostno in svežo vodo. Mehka hrana mora biti vedno sveža. Skisana hrana škoduje.

Valiti pustimo perutnini le, ako želimo piščance za zakolj v mesecu novembru. Stare kure, ki ne producirajo več zadostnega števila jajc, zakoljemo, da prihranimo krmo. Iz naraščaja pa izberemo nove mlade kokice za rejo.

Sredi avgusta se začne perutnina skubiti. Izguba perja povzroča nekako bolešno stanje. V tem času dajemo perutnini več mehke in animalične krme. Zbiramo in pomedemo vsak dan skubljeno perje. Čistoča je prvi predpogoj za uspešno rejo.

Že nekaj časa pred skubljenjem kokice manj nesejo, petelini tudi niso tako živahni. Jajca so večinoma neoplojena in so bolj uporabna za konzerviranje, ker se delj časa sveža ohranijo.

Samo v zgodnji pomladi izvaljena piščeta se v jeseni istega leta ne skubijo. Te kokice nam dajo, ako so lahke pasme (Italijanke, Minorka, Crève Coeur) prva jajca že meseca avgusta in septembra. Naša rjava štajerska kokoš nese v 6. do 7. mesecu. Kokice in petelinčke, ki ne pridejo za rejo v poštev, porabimo za poularde.

Mladi purani in purice so dobile meseca julija rdeče mesnate izrastke na glavi in vratu. V tej dobi rabijo dobro hrano in toplo prenočišče pri slabem vremenu. Obvarujemo jih pred mokroto in direktnimi solnčnimi žarki. Na paši pa najdejo najboljšo in najcenejšo hrano. Purice poberejo vsa zrna, ki so ostala na polju in ga očistijo mrčesa. Purice hočejo tudi katerikrat še valiti koncem meseca julija ali začetkom avgusta. Pustimo jih valiti, da imamo živalice za zakolj. Za rejo tako pozno izvaljene živalice niso porabne.

Goske rabijo v toplih mesecih mnogo vode, da zamorejo plavati in se očistiti, ter pašo na travnikih ali na polju. Ako primanjkuje tekoče vode, pripravimo večjo kad s svežo vodo, katero večkrat menjamo. Mladim goskicam dajemo mnogo zelenjadi in zrna, ki pospešuje rast.



ČESA NE SMEMO POZABITI V MESECU AVGUSTU?

Pripraviti za jesensko sajenje čebulice zvončkov, tulipanov, narcis, hiacint in jih posaditi v lončke z gnojno zemljo, ki jih je treba potem prestaviti v popolnoma temen in hladen prostor. Čim prej jih posadimo, tem močnejše in prej poženo korenine in tem prej in bogatejše cvetje bomo imeli spomladi.

Presaditi sobne rastline, katere smo spomladi vsadili na vrt, v lončke in jih postaviti v senco, da jih vroče avgustovo solnce ne požge.

Odevele stebličaste rastline (potonke, nageljčke, lilije, muškat in druge) vzeti iz zemlje, jih raztrgati na manjše grmičke in nanovo posaditi v grede, kjer pač hočemo, da nam bodo drugo leto cvetele. Pri presajanju moramo zemljo izboljšati s strohnelim gnojem in kompostnico, zlasti če posadimo rastline na istem prostoru, kjer so rastle do sedaj. Lilije ne marajo gnojne zemlje.

Okulirati španski bezeg. Po okuliranju moramo paziti, da takoj odstranimo vse poganjke, čim vidimo, da je oko pognalo.

Živo mejo letos poslednjikrat porezati.

Porezati grmičevje robidnic in malin skoro do tal potem, ko smo jih obrali.

Od srede avgusta naprej saditi igličasto in vedno zeleno okrasno listnato drevje. Okrog posajenih drevesc napravimo majhen jarek, katerega večkrat zapored napolnimo z vodo in ga potem zasujemo s suho zemljo. Ob hudi vročini moramo nanovo posajena drevesca zagrniti.

Če hočemo imeti pozimi cvetoče pelargonije, moramo prav močne rastline v avgustu obrezati in presaditi, v začetku oktobra pa jih postaviti na svetel, toplejši prostor.

Prav malo porezati in skrajšati angleške velikocvetne pelargonije, ko odeveto. Iz močnih čvrstih poganjkov napravimo potaknjence, katere pokrijemo s steklenim zvoncem. Če jih ne pokrijemo, se kaj težko okorenijo.

Strta mladost

Roman nesrečne dijakinje.

(Nadaljevanje.)

»Morda revež ne more priti, morda mu niso dali dopusta, drugače vem, da bi gotovo prišel. Bog ve kako mu je hudo, ko ne more k meni, po kateri tako hrepeni! Revež!«

O polnoči je šla spat. Hudo ji je bilo pri srcu, a tolažila se je, da bo morda prišel na Silvestrovo, če sedaj ni mogel.

Tudi na Silvestrov večer ga je čakala, a tudi tokrat zaman. Njega zopet ni bilo.

»Kaj naj to pomeni? Ali morda neče priti? Kdo je tisti, ki ga ne pusti k meni? Ali mi je lagalo moje srce, ki ne laže nikoli?«

Zatisnila si je oči z rokami. Njeno dušo je objelo nepopisno hrepenenje. In v tisti uri je nastala njena pesmica, ki pove vse in ki se glasi:

Ura tiktaka v polnočni tišini,
moja duša vasuje v tvoji bližini.
Slutiš li, dragi, njeno ljubav,
ki sanja o tebi preko daljav?

Ura tiktaka — solncu v rani pozdrav,
moja duša prihaja iz daljnih planjav,
pred svetom zakriva svojo tajno skrivnost,
da kdo ne zada ji poslednjo bridkost...

Ura tiktaka v te sence večerne,
moja duša se vrača iz sfere brezmerne,
svetovno morje je radost potopilo
in s črnimi sencami dušo zakrilo...

Ura tiktaka v to nočno tišino,
moje misli mi begajo v tvojo bližino...
Presekaj te dalje, o dragi, in pridi!
V nočni tišini te ljubi nekdo...
Ura tiktaka v polnočno temo...

Tako je napisala sama in kakor je napisala, tako naj ostane! Preprosta, nedolžna pesmica ji je gotovo prinesla vsaj nekoliko tolažbe v tisti težki noči, ko je bila tako sama in ko se je čutila tako zapuščeno.

In Stanko? Res je prosil za dopust in res ga mu niso hoteli ali mogli dati. Toda morda je bil tega bolj vesel nego žalosten. Res je, da mu je bilo na sv. večer žal, ko ni mogel k njej, kakor je obljubil, in ko je po-

misllil, kako ga bo željno pričakovala, res je pa tudi, da se je kmalu potolažil.

Kaj pa se je že zopet zgodilo?

V ministrstvu se je spoznal z mlado uradnico, z eno izmed tistih, ki jih je bilo včasih toliko po ministrstvih, pa so pravili, da niso imele nič dela.

Zlata je bila živa in vesela deklica. Staršev ni imela več. V ministrstvo je prišla po protekciji nekega sorodnika, ki je bil visok uradnik na dvoru. Stanovala je pri neki rodbini, ki je bila včasih dobro znana z njenim očetom. Imela je lepo sobico s posebnim vhodom in v splošnem je bila na dobrem glasu. Stara je bila tedaj komaj 20 let. Vsi so zatrjevali, da je ne samo ljubezniva, ampak tudi zelo inteligentna.

Stanko jo je videl že kmalu po svojem prihodu v Beograd, ali od začetka se ni dosti zmenil zanjo kakor sploh za nobeno žensko. Ko pa je le prišel večkrat z njo skupaj tudi izven urada in ko je videl in spoznal njen veseli značaj, se je začel bolj zanimati zanjo.

Elegantni in ponosni Slovenec je neizkušeni Srbkinji takoj ugajal. Na mah je osvojil njeno srce in deklica se je končno popolnoma zaljubila vanj. Pa tudi on jo je imel od dne do dne rajši in tako sta vedno iskala drug drugega. Zdaj si ju videl v kavarni skupaj, zdaj na promenadi, zdaj zopet na izprehodu zunaj mesta.

Najljubše šetališče jima je bila tiha potka doli ob Savi in Donavi. Koliko lepih jesenskih večerov sta presanjala ob šepetanju njunih valov, koliko veselih uric preživela na samotnih klopicah ob njunih bregovih!

Ko je prišla zima in ko je pritisnil mraz, sta se umaknila v notranjost mesta. Sestajala sta se zdaj v tej, zdaj v oni kavarni in nazadnje ga je povabila na svoje stanovanje. Tako je bil tudi na sveti in na Silvestrov večer pri njej in zato mu ni bilo tako hudo, ko ni dobil dopusta.

Kmalu po novem letu je dobil od Albine pismo, polno žalosti in obupa. Pismo ga je presunilo in za trenutek se je zavedel, da ne ravna pošteno in prav napram njej. Kako bi ji bilo, ako bi vedela, kakšen je in kako jo vara. Ne, vara je ne, saj se z Zlato samo zabava za kratek čas, v resnici pa ljubi samo njo in nobene druge!

Sédel je in ji takoj odgovoril, ko so še zveneli obupni klici ranjene duše v njegovih ušesih.

»Zlata Albina! Trnjeva je moja pot, a to me ne plaši, saj vem, da delam za tvojo in svojo srečo! Kako želim, da bi bilo že slednjič vse končano in da bi bila oba srečna in samo srečna! Ljubljena! Stanko ti kliče: Ne obupaj! Stoj trdno, saj si njegova, samo njegova! Ti si edina med ženskami, ki sem ji kedaj zaupal in ki sem jo v resnici ljubil! Ni človeka, ki bi vedel, kako malo cenim ženske, ker jih poznam. A poznam tudi tebe. Ti si izjema med njimi in zato ti dajem zvestobo za zvestobo, ljubezen za ljubezen: sprejmi jo!«

To so samo nekateri stavki iz njegovega dolgega pisma. Bil je ginjen, ko je pisal. Ko pa so utihnili zvoki onih klicev, je bilo zopet konec njegove dobre volje.

Skoro vsa njegova poznejša pisma so bila zelo hladna in površna po obliki in vsebini. Pisal je na navadni pisarniški papir in kakor bi po pisavi sodil, vedno v največji naglici. Poleg želje, da bi bil rad pri njej, nahajamo v njih samo nekaj običajnih fraz, ki se ponavljajo v vsakem listu skoro v neizpremenjeni obliki, in brezplodno govoričenje o vremenu in o delu, ki ga ima vedno čez glavo.

Albina je morala uvideti, da Stanko postaja hladnejši. Napram materi in sestri ga je še vedno kljubovalno zagovarjala, dasi sama ni bila prepričana, da to zasluži. Ako pa je začela sama pri sebi natančneje premišljevati, si je končno morala vendarle reči, da očitki, sumnje in dvomi niso popolnoma neupravičeni: In to jo je bolelo. Toda obupala ni, še vedno je verovala vanj. Vedela je, da se njen fant da slepo voditi od slučajev usode. Sedaj tava revež osamljen in zapuščen brez prave volje okoli, sedaj, ko je tako daleč od nje, da ga ne more voditi. Ko bo prišel zopet nazaj, ko se bo vrnil v njeno bližino, potem bo pa zopet vse dobro. Pod vplivom njene vernosti in ljubezni bo zopet postal drugačen...

O veliki noči je prišel v Ljubljano. Njegovega službovanja v ministristvu je bilo konec. Vrniti se je moral na svoje prejšnje službeno mesto nazaj. Ali ga niso potrebovali več, ali morda sam ni hotel ostati, o tem ni nikoli nikomur pripovedoval. Gotovo pa je bil zanj zadnji čas, da je odšel iz prestolice, drugače bi se bilo bogve kaj zgodilo z njim. Gotovo pa bi bil na ubogo Albino počasi popolnoma pozabil.

Velikonočne praznike je preživel pri svojih v Ljubljani. Prihajal je seveda vsak dan — včasih še po večkrat — k Albini, ali na vse je napravil vtis, da je ves izpremenjen.

Njegova mati je to prva opazila in ga je kregala ter mu očitala nepošteno ravnanje, ko so mu dan za dnem prihajala pisma in razglednice od vseh strani. Albino je visoko cenila in jo je imela vedno rajši, ko se je prepričala, da je zvesta in poštena, in ko je videla, koliko je reva morala pretrpeti za svoje bolezni. Zato ji ni bilo prav, da bi se njen sin samo igračkal z njo in da bi jo varal. Zato ga je resno posvarila, naj bo pameten in naj pusti te Srbkinje in Hrvatice lepo pri miru.

Stanko se ni dosti zmenil za njena svarila. Zadovoljno se je smejal in je rekel:

»Saj je vse to samo za zabavo! Naj pišejo, če so tako neumne!«

Ko sta šla z Albino k njeni botri, da ji voščita za god in da se ji zahvalita, ko je bila v njeni bolezni tako dobra z njo, je tudi ta na veliko svoje začudenje zapazila, da Stanko ni več tisti, kakor je bil poprej. Albini tega seveda ni hotela reči, pač pa je pripovedovala pozneje njeni materi, da se ji zdi, da se je v Beogradu čisto izpremenil.

V Brezju se je med tem precej izpremenilo. Gospe Wintrove ni bilo več, preselila se je zopet v Ljubljano. Pri advokatu Wolfu so kupili pred nekaj meseci ljubko deklico, ki je prinesla veselje in srečo v plemenito hišo. Gospodična Elza ni bila več gospodična. Poročila se je kmalu po njegovem odhodu s svojim prvim zaročencem. Nekaj časa je še mislila na Stanka. Polagoma pa je uvidela, da to nima nobenega pomena in da je bila to samo majhna njena zablada. Prošnjam njene matere in njenega ženina je na ta način uspelo, da se je vrnila tja, kamor je spadala. Zameriti ji ni bilo, saj ni storila nič slabega; človeško, zlasti žensko sree je pa včasih tako čudno...

Stanko se ni hotel nikamor in nikomur vsiljevati. Tudi v javnosti se ni maral več tako kazati kakor nekoč. Bil je bolj zase. Jezilo ga je, ko je tudi sam uvidel, da ni več tak, kakor je bil poprej, in ko je od dne do dne bolj občutil to izpremembo. Zavedal se je, da je delal Albini krivico, in tem hujše mu je bilo, ko je bil uverjen, da ni ničesar zakrivila in da tega ni zaslužila. Večkrat ga je tako prevzelo, da je začel samega sebe obtoževati, kakor bi si skušal s tem umiriti slabo vest...

»Zakaj ne morem biti več tak, kakor sem bil? Zakaj sem postal tako čuden? Zakaj sem gledal samo nase, a nič na njo? Vem, dobro vem, da sem samo njena — nesreča! Kako bi bila srečna sedaj, ko me ne bi bila nikoli spoznala! Zadovoljna bi bila, tako pa mora tolikrat jokati radi mene. Vem, vem, da bi bilo boljše za njo, da me ni nikoli videla, nikoli ljubila! O pač bi Albina zaslužila boljšega človeka, nego sem jaz! Šel bom k njej in prosil jo bom, da mi odpusti. Ali mi bo mogla odpustiti? Gotovo! Kako grenko bi bilo življenje, ako ne bi bilo odpuščanja, ako ne bi bilo velike ljubezni, ki odpušča in pozablja!«

In Albina je bila res dobra in njena ljubezen je bila velika in požrtvovalna. Odpustila mu je vse. Tega, kar so drugi govorili, ni hotela niti poslušati, kaj šele verjeti. Pa tudi če bi bilo vse to res, bi mu bila gotovo odpustila.

Vendar pa po svoji bolezni ni bila nikoli več popolnoma mirna. Neka prikrita bojazen, neka tajna, nerazumljiva bol je neprestano stiskala njeno dušo in kadar je bila sama, se je kaj često in prav rada spominjala onega cvetočega majnika, ki ji je prinesel in nudil toliko sreče.

O tem priča edini list iz njenega dnevnika, ki ga je napisala koncem majnika tri leta po srečanju s Stankom in ki ga podajem v neizpremenjeni obliki:

»Nikoli nisem mislila na to, da bi pisala dnevnik. Danes pa se mi je zahotelo. Zakaj? Včasih sem vso svojo srečo in radost nosila v svoji duši in tudi vse gorje. Sedaj pa se mi je zahotelo, da izpovem svoje misli, svoja čustva. In ker nimam prijateljske duše — o pač imam mnogo „prijateljic“ in vendar nobene, ki bi bila moja, ki bi razumela čudna pota človekovega bitja in hotenja —, sem si izvolila za zaupnika dnevnik.

Prva meja se je začrtala v moje življenje, ko sem imela 16 let. Bila sem v peti šoli. Zdi se mi, da se je tedaj vse moje bitje pretvorilo v drugega človeka. Vse mladostne sanje so se strnile v eno samo misel, v en sam smoter...

Na velikonočni pondeljek sem spoznala Stanka. Okrog mene prebujajoča se pomlad, pred menoj ves srebrni niz planin, zeleni gozdovi, temne proge njiv in po holmih bele cerkvice kot drobne grlice... Tedaj je zavriskala moja duša v nepoznani radosti, solncu v pozdrav. Svetloba se je naselila v mojem življenju — ljubav...

Stanko je takrat služboval v Hrastju. Vsak teden je dvakrat prišel v Ljubljano. Hodila sva po tivolskih gozdovih. V majskih večerih, mesečnih nočeh sva gledala novemu življenju v obraz. O, prelepi maj, tvojega cvetja, tvojih trat, tvojih ptičic ne pozabim nikdar!

Mnogo lepote sem doživela, odslej je ne bom toliko nikoli več...«

VI.

Dasi je Albina že dolgo časa pri Stanku opazovala neko neodločno smer, dasi je vsak dan bolj čutila, da ga ji je velemesto pokvarilo in odtujilo, vendar ga je še vedno ljubila z nezmanjšano silo. Že davno se je bila odločila: Njega — ali pa nobenega! Stanko bo moj mož — ali pa nobeden! In pričakovati je bilo, da bo svoj sklep pri svoji veliki odločnosti in jekleni volji v resnici tudi izvedla.

Veliko je že pretrpela radi njega, dosti razočaranj je doživela: pa vendar ji je bil še vedno njen bog. Še vedno ga je težko pričakovala, še vedno se je veselila vsakega, še tako kratkega svidenja, in četudi je čutila, da ne prihaja več tako rad. V težkih in veselih urah je mislila nanj. Upala je, da bo končno zopet vse dobro: saj se ji je zdelo, da ji včasih vendarle piše tako lepo in saj ni mogla slutiti, da jo čaka še hujše...

V začetku jeseni je bil Stanko prestavljen v Bukovje, lično mestece na Gorenjskem s slikovito lego s prijazno, zdravo okoličo.

Albina je bila tega dvakrat vesela. Prvič zaradi tega, ker je bila njegova nova služba lepša in lažja, in drugič zato, ker ji je bil njen dragi sedaj zopet veliko bliže. Računala je, da bo sedaj zopet tako pridno zahajal k njej kakor takrat, ko je bil še v Hrastju; pa tudi sama ga bo včasih lahko obiskala.

Toda revica se je veselila prezgodaj.

Komaj je prišel Stanko v Bukovje, že se je vpisal pri Sokolu in Narodni čitalnici in začel sodelovati pri ljudskem odru. Poslednje ga je prav posebno zanimalo. Bil je dober igralec; imel je nekoliko vaje že od poprej in mislil je, da bo tu lahko razvil svoj talent do popolnosti. S svojim vse-

stranskim kulturnim udejstvovanjem si je hotel priboriti v mestu spoštovanje in ugled.

Za to pa je bilo treba veliko truda. Vaje, s katerimi so takoj pričeli, so včasih trajale po cele ure. Po vaji pa je bilo seveda treba oglasiti se še malo v gostilni ali kavarni. In tako mu ni preostajalo dosti časa za Albino. Namesto v soboto zvečer, ko so se navadno vršile vaje, je prihajal v Ljubljano šele v nedeljo, ali ga pa sploh ni bilo.

Seveda to Albini ni moglo biti všeč. Prosila ga je in rotila, naj vsaj sedaj, ko je imel že toliko bridkih izkušenj, pusti vse skupaj pri miru in naj rajši misli na njo in na njuno srečo, kakor na to, kako bo zabaval druge. Bala se je, da se ji bo na vse zadnje odtujil popolnoma in da ga bo za vedno izgubila, ako se ji ne posreči, da ga iztrga iz novih krempljev.

Toda vse njene prošnje, ves njen jok in tudi njene grožnje so bile kakor bob ob steno. Stanko si je vtepel v glavo, da mora zopet sodelovati pri razširjanju ljudske izobrazbe, in ni ga bilo, ki bi ga mogel od tega odvrniti.

Saj je bila Albina sama vsa navdušena za tako delo; saj je vedela, da je potrebno in koristno, toda bala se je zanj, ker ga je le predobro poznala. Bala se je družbe, v katero bo zahajal, čeprav je še ni poznala, bala se je tistih številnih priložnosti in izkušnjav, katerim človek njegovega značaja tako rad in tako lahko podleže. Zato je bila tako žalostna in jezilo jo je, ko je morala ugotoviti, da je postal njen fant poleg vsega drugega še svojeglaven in kljubovalen.

*

Bila je lepa septemberska nedelja. Albina se je je že ves teden nepopisno veselila. Pri zadnjem obisku jo je namreč Stanko povabil, naj ga pride v Bukovje obiskat, da bo videla, v kako lepo in toplo gnezdece je priletel končno njen ptiček...

Takrat mu za gotovo ni mogla obljubiti, da pride, ker ni vedela, ali bo imela njena sestra prosto ali ne, sama pa vendar ne more in ne sme hoditi k fantom vasovat. Rekla pa je, da mu bo še pravočasno sporočila in če morda tega slučajno ne bi mogla, naj jo vseeno pride čakati na kolo-dvor. Stanoval je namreč v mestu, ki je precej oddaljeno od postaje.

Albina je bila vsa srečna, ko je zvedela, da bo Melita v nedeljo prosta in ko ji je obljubila, da bo šla z njo.

Opoldne sta se odpeljali. Lep in vesel dan jima je sijal skozi okno. Ko pa sta se ustavili v Bukovju in ko sta pogledovali okoli, kje ju čaka Stanko, ga ni bilo nikjer.

Albina je bila jezna in užaljena. Najrajši bi se bila kar s prihodnjim vlakom vrnila v Ljubljano nazaj. Toda sestra jo je skušala potolažiti.

»Sedaj sva že tukaj, pojdiva kar sami v mesto, ga bova že našli. Saj imava njegov naslov, bova pač morali malo iskati. Prav za prav si pa sama kriva! Zakaj mu nisi pisala, kakor si obljubila? Krivda zadene bolj tebe kakor njega.«

Albina je spoznala, da ima sestra prav. Udala se je in šli sta proti mestu. Prav počasi sta hodili in skoro vso pot nista nič govorili. Poprej sta se tako veselili, sedaj pa je bilo obema žal, da sta šli.

Ko sta prišli že blizu mesta, sta ga nenadoma od daleč opazili. Počasi in zamišljeno je šel po ozki poljski stezici kar preko travnikov in njiv. Gori na nizkem hribčku je malo postal. Njegova pot je bila usmerjena bogvekam, samo ne proti kolodvoru.

Že je hotel iti naprej. Tedaj pa se je slučajno ozrl, ju zagledal in spoznal. Pritekel je po travniku dolí.

»Ali sta vendar prišli?« ju je ogovoril v vidni zadregi in jima stisnil roko.

»Zakaj pa te ni bilo na kolodvor?« mu je očitala Albina.

»Mislim sem, da vaju ne bo, ker nisi nič pisala!« se je opravičeval.

»Prazen izgovor! Zdi se mi, da zame nimaš nobenega časa več!«

»Ne bodi čudna, Albina! Ali si se morda prišla kregat?« Sedaj je bilo tudi njemu dosti in tako je nastala neka napetost med njimi, ki jih tisti dan ni in ni hotela več zapustiti.

Stanko ju je odpeljal po najbližji poti skozi mesto na svoje stanovanje. Govoril je malo in nič ni bil tako prijazen kakor ponavadi. Obe sta dobili občutek, da ni posebno vesel njunega prihoda in da bi mu bilo morda celo ljubše, ako sploh ne bi bili prišli.

Njegova soba je bila res lepa in prav čedno opremljena. Kako pa je bil na to tudi ponosen! Sedaj, ko je bil znan z ministri in drugimi visokimi osebami, je bilo seveda potrebno, da ima tudi sam primerno stanovanje. Samozavestno se je ozrl po svojem novem domu in vprašal: »No, kaj pravita k moji sobi? Ali ni lepa? Pa saj tudi nekaj plačam zanjo!«

Albina je vse laže trpela kakor domišljavost. Zato mu ni nič odgovorila, kakor da je preslišala njegovo vprašanje, in ga je samo pomilovalno pogledala.

Skušal jima je postreči s kislim mlekom, črnim kruhom in medico. Drugega ni imel pri rokah. Toda užaljena Albina se mu je za vse prijazno zahvalila in ni hotela ničesar pokusiti. Tako tudi njena sestra, ki bi bila najrajši vstala in šla; videla je namreč, da tu ne more biti vse v redu, pa naj že bo karkoli.

Albina je komaj zadrževala solze. Zamislila se je za trenutek v one čase, ko ji je Stanko tako sladko govoril: »Papcajte, pupcajte, gospodična!« Sedaj pa je tako čuden, tako hladen... V sobi ni mogla zdržati več, zato je prosila: »Pojdimo ven, pojdimo malo na izprehod, ali pa na kolodvor! Tu ne morem več strpeti!«

Šli so. Peljal ju je na izprehod. Glavnemu delu mesta se je namenoma izognil. Vodil ju je po stranskih ulicah in potih gori na hribček, v gozd, kjer ni bilo nobenega človeka... Kakor bi se sramoval, kakor bi se bal, da ga kdo ne vidi z njima!

Kraj je bil lep in gozd vabljev v svojem prelestnem jesenskem oblačilu. Toda Albina in Melita tisti dan za vso lepoto nista imeli pravega zanimanja. Preveč sta bili razočarani. Stanko je ves čas nervozno gledal pred se in ključovalno molčal, sestri pa tudi nista hoteli siliti vanj.

Tako sta prišli okoli griča. Na robu gozda, odkoder se jim je nudil lep razgled na mesto, so se ustavili.

»Bukovje mi pa res ne ugaja! Tudi naslikana ne bi hotela ostati tukaj!« je rekla Albina, a sestra je molčala.

»Meni pa!« je odvrnil Stanko. »Meni je tukaj bolj všeč kakor v katerikoli drugem kraju, še bolj kakor v Ljubljani!«

Šli so zopet naprej — po velikem ovinku skozi mesto. V nobeni gostilni se niso ustavili. Stanko je hodil ponosno; glavo je držal pokonci, kakor da bi bilo vse mesto njegovo. Albina ni vedela, ali naj bi se jezila, ali naj bi se mu smejala.

»Povej Stanko, ali si zmerom tak!« ga je vprašala, ko so zavili iz mesta na polje.

»Vedi, Albina, da sem v Bukovju nedostopen in da hočem igrati prvo ulogo med tukajšnjimi kulturnimi delavci.«

»Vem, vem, da povsodi hočeš biti prvi. Mnogo sreče!« mu je pikro odvrnila ona.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Tone Justin:

Korporal Hren

Danes je to nekaj vsakdanjega; toda v prvih letih vojne, ko smo bili še razvajeni od normalnih časov, smo se začudili takim slučajem. Vsaj trenutno, ker razumeli smo takoj, da je to le skrivanje pred fronto, in ni nas bilo sram niti za sebe niti za druge. Pravica samoohrane. In tako smo našli med prostimi železniškimi delavci visokošolce in med bogoslovci napredne veseljake. Toda najti med prostimi orožniki aktivnega oficirja — to je bil udarec s pestjo med oči, ko si ga najmanj pričakoval. S približno takim občutkom sem obstal pred njim in strmel v njegov mirni, smehljajoči obraz:

»Oprostite, mogoče se motim?«

»Nikakor ne. Žandarmerijski korporal Blaž Hren,« mi je salutiral ob puškinem jermenu.

Podal sem mu roko: »Veseli me, da Vas vidim, gospod Hren, toda ne razumem —«

»Moj položaj?« se je nasmejal. »Če vas isti ne moti, pridite zvečer na korzo, pa vam rad pojasnim. Že dolgo nisem govoril zaupno s poštnim človekom. A sedaj imam službeno pot. Oprostite.«

Pozdravil je po vojaško in odšel. Obstal sem na mestu in gledal za njim. Bil je par let starejši od mene. Takoj po maturi je vstopil v aktivno vojsko in zadnjikrat sem ga srečal v domovini že pred leti kot nadporočnika. Nerazumljivo.

Ni mi šel iz glave tisto popoldne in nikdar nisem pričakoval nekaj tako nestrpno kot tisti večer njega. Končno je prišel.

»Nisem mogel priti poprej. Služba; no, zato sem nocoj prost. Kam želite? Sprehod, kavarna, gostilna?«

»Imam odlično viško vino in mislim, da se najbolj nemoteno pogovoriva v mojem stanovanju,« sem predlagal. »Izvrstno,« je sprejel in v par minutah sva sedela v moji sobi. Nalil sem čaše in pripravil cigarete.

»Udobno imate tu, no vidi se vseeno, da ste samotarski tujec. Toda jaz nimam niti tega, že davno. Na zdravje! Fina kapljica. Vedno sem jo cenil, čeprav nisem bil nikdar pijanec. A zdaj cigareta.«

Govoril je neprisiljeno, veselo in v kretnjah in v vsem je ostal gentleman, kot sem ga poznal od nekdaj. Med nama je ležala prozorna meglica dima, iz katere so gledale njegove polpriprte oči s porogljivo nadmočjo. Razbil jo je s kretnjo roke in dejal:

»Vi se čudite mojemu položaju — položaju deklasiranega gobavca. Razumem vas. Videli ste me v boljši družbi in na boljšem položaju kot sem sedaj že dve leti. Kako? Zelo enostavno. Plezati po gladkem drogu brez opore, je vedno težje, kot spuščati se. Toda če se spušča prenatlo že v začetku, se pri zaviranju vedno rani roke, a prileti se kljub temu na tla. Tako je bilo z menoj. Kot avstrijski oficir se nisem mogel živeti v svojo vlogo in izgubiti obenem svojo individualnost, a k temu je bilo še moje ime premalo plemenito. Pomislite: ‚Oberleutnant Blaž Hren!‘ Zagrnusilo se mi je ono življenje in podal sem ostavko.

Vstopil sem v službo paroplovne družbe kot blagajnik. Kmalu nato je skrahirala. Iskal sem službe drugje, toda povsod so preživljali velike krize in brez protekcije se ni prišlo nikamor. Ostal sem popolnoma sam na cesti. Da se preživim, sem šel med pristaniške delavce, toda tam so potrebne vztrajne in močne mišice, ki jih jaz nisem imel. Ostalo mi je končno dvojje: postati lopov ali orožnik. Moja vzgoja in samospoštovanje se je upiralo obojemu. Toda sila kola lomi. Odločil sem se za drugo. Pogoj sprejema je bil: zahvala na oficirski časti in vrnitev patentov. Pol leta pred vojno sem postal orožniški rekrut. Pred letom dni sem prosil za vrnitev časti in reaktivacijo. Odbili so mi. Nedavno pa so mi ponudili sami, za fronto seveda. Sprejel sem in sedaj čakam samo še na dekret in potni list. Sam sem in med menoj in življenjem ni nobenega kompromisa več. Nima smisla letati okrog samega sebe, ko ostaneš vedno na istem mestu. Ali ni življenje samo list papirja? Naj bo popisano s še tako lepo pesmijo ali pa matematičnimi formulami, mesar bo zavil vanj kos svežega mesa in odjemalec bo klel odtisk črk, ki so mu ga zmazale ter ga vrgel s psovkami v smeti. Korporal ali nadporočnik Hren ena in ista farza, ki jo bo likvidirala fronta. Na zdravje!«

Motno je zazvenela čaša ob čaši, toda izprazniti je nisem mogel. Sladko vino mi je zastalo v grlu grenko in odvratno in postavil sem skoro polno čašo na mizo.

Tedaj so presekali molk trije topovski streli iz bližnje trdnjave. Vstal je in se poslovil z mirnim nasmehom: »Alarm. Na mesta!«

Odpeljal se je še isti teden v bojni opremi nadporočnika na sever. Pred odhodom mi je stisnil roko smeje: »Upam, da ostanem na polju ruma — brez ruma. Ostanite srečni!«

*

Nekako pol leta po njegovem odhodu sem prejel iz fronte karto, na kateri mi je izjavil kratko dan prihoda na dopust, proseč me, da si osiguram ta dan prost, prepričan, da mu storim malo uslugo.

Označeni dan sem ga pričakoval na postaji. Izstopil je sam, brez vsake prtljage, in me z neizpremenjenim nasmehom pozdravil:

»Ste pripravljeni? Lepo od vas. Napraviva majhen izlet v okolico; vreme je kot nalašč. Medpotoma se pogovoriva.«

Pred postajo je čakal preprost koleselj in njegov voznik je pristopil k nama z besedami: »Velečastni sporočajo, da je vse v redu.«

Gospod Hren mu je odvrnil preprosto: »Hvala,« a meni s kretnjo roke na voz: »Izvolite.« Sedla sva in voznik je pognal.

»Sijajen človek, ta župnik,« je začel moj spremljevalec. »Orjak ne samo telesno, temveč tudi po umu. Plemenit mož širokega obzorja in velikih idej, ki ne pozna ozkosti in dželatizma. Zato je tudi preganjan od ‚višjih‘ in sedi v tej puščavi, čeprav je znana osebnost na dvorih in poseduje mnogo visokih odlikovanj — seveda ne črno-rumenih. Toda spoznali ga boste sami. Vedel sem, da me bo razumel in ukrenil vse potrebno za to poroko. Voziva se namreč k poroki in vas sem izbral za pričo.«

Pogledal sem ga začudeno: »A kdo se ženi?«

»Moja malenkost,« se je nasmehnil, »z neznanim kmečkim dekletom. Formalnost, povračilo za nenaprošeno žrtev zvestobe na fronti. S tem preskrbim vdovo in dam ime otroku, ki ima skoro priti. V ostalem bi se morala poročiti že pred dvema mesecema z njim, kmečkim fantom, ki je mislil, da mi napravi uslugo, če mi reši življenje in pade sam tik pred dopustom in poroko. Pošten in vdan celo v smrtni agoniji. Komaj sem ga prepričal o potrebi moje impulzivne odločitve zaradi nje in otroka, da je privolil. Neverjetno velika žrtev se mu je zdel moj namen in izdihnil je z blaženim nasmeškom, proseč me, naj krstijo otroka z njegovim imenom.

Takoj po najinem prihodu se izvrši obred, nato popijemo z župnikom kupico vina ter se vrnemo, kajti zvečer odpotujem že nazaj na fronto. Sedaj trajno.«

Poslušal sem ga tiho kot odrevenel. Samo v glavi so mi zaplesale misli, divje, brez zveze, brez cilja. Kot vrtinec viharja, ki nosi za seboj vse. V prsih pa sem začutil praznino, bolj pusto od kamenite puščave, skozi katero nas je vodila pot. Zdelo se mi je, da se vozim na lasten pogreb.

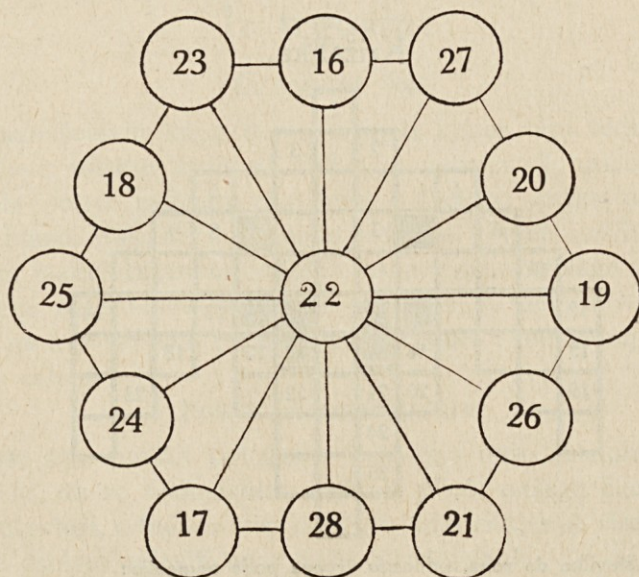
Prihod v revno zagorsko vas, v skromno župnišče, impozantna pojava župnika, začudena, izčrpana lica vaščanov, nevesta — navadno kmečko dekle — v domači narodni noši, iznakažena po visoko blagoslovljenem stanju, in on z osvajajočim mirnim nasmeškom, vse šem gledal nejasno kot v neverjetnih sanjah. Obred sam, ki res ni trajal dolgo, povratek v mesto in njegov odhod, zadnje slovo, ves tisti dan se mi je zdel kakor mračna halucinacija, ki je utonila, utrnila se z njim, v blaznem ognju soške fronte in v njenih brezimnih grobovih.



Rešitev ugank v 7. števil. „Zadrugarja“.

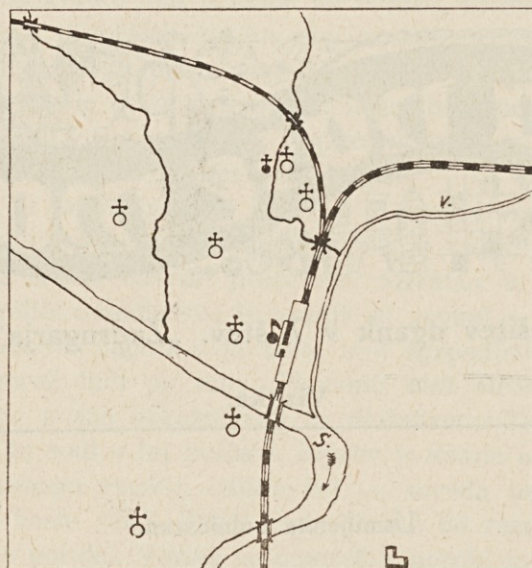
Vizitka.

Usmiljenka bolničarka.



Prejeli smo 20 rešitev ugank, med njimi 4 pravilne, vsled česar se razdeli nagrada 300 Din po 75 Din na te ugankarje. Nagrada pripada sledečim: Kogovšek Miloš, Ljubljana, Rus Leopoldina, Stična, Globokar Vladimir, Mlačevo in Stuller Klavdij. Hranilne vloge so vezane na eno leto in vložene pri ljubljanski odnosno mariborski kreditni zadrugi. Hranilne knjižice se dostavijo na dom po pošti.

Zemljepisna uganka.

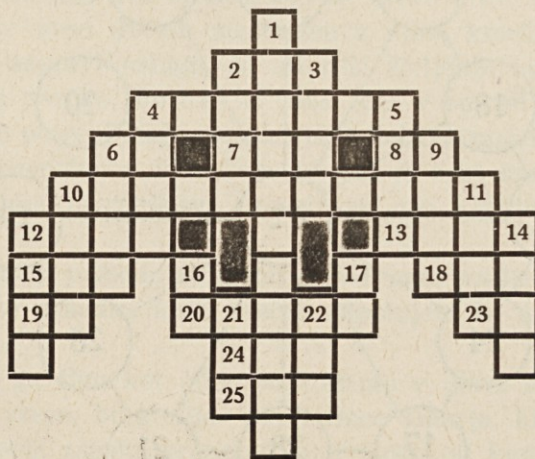


Merilo 1 : 30.000

Katero postajo v Dravski banovini predstavlja slika ?

L. R.

Križaljka.



Besede od številke do roba, odnosno črnega polja pomenijo:

Vodoravno: 2. dragoceno tekočino, 4. športnika, 6. vzklík, 7. uradni spis, 8. tukaj, 10. državo v Evropi, 12. šolsko potrebščino, 13. del glave, 15. žensko ime, 18. nakaznico, 19. da, 20. sodeželana, 23. prislov, 24. del leta, 25. očeta.

Navpično: 1. kleti, 2. semenski stav, 3. ravno ta, 4. bolezen, 5. mal rt, 6. trobilo, 9. strica, 10. luknjo v zemlji, 11. moško krstno ime, 12. granico, 14. vrsto barve, 16. krajšava za „svojeročno“, 17. učenje, 21. vrsto pesnitve, 22. žensko ime.

Uganka „Igra“.

Tik, tak!
Tilen Mrak,
ker je len
mora - ven!

. T K Č E L O Z A E K E E G Š A S T A L

Rešitev dá za marsikaterega našega ugankarja neprijetno dejstvo.

Za pravilno rešitev ugank razpisujemo 10 nagrad po 30 Din. Nagradnega tekmovanja se lahko udeleže otroci naših članov, ki že obiskujejo šolo in še niso preskrbljeni ter jih vzdržujejo starši. Nagrade se izplačujejo v obliki hranilnih vlog, ki so vezane na eno leto, pri ljubljanski, odnosno mariborski kreditni zadrugi. Rok tekmovanja je do 10. septembra in naj se pošljejo rešitve upravnemu odboru pod posebnim ovitkom z označbo: »Nagradno tekmovanje«. Ugankarje naprošamo, da prilože točen naslov svoj in člana zadruge s člansko številko. Žrebanje se vrši 15. septembra in nagrade se razdele po 20. septembru. Pravilno rešitev in imena nagrajenih objavimo v prihodnji številki.

Iz trgovine

Za začetek šole.

Za nabavo šolskih knjig bomo izdajali kakor lani tudi letos nakaznice za nabavo šolskih knjig v Tiskovni zadrugi. Z nakaznico se kupi knjige, ki jih potem zadruga obračuna s članom, kakor ostalo pri nas nabavljeno blago. Nakaznice se bodo izdajale v vseh naših prodajalnah.

V našem manufakturnem oddelku imamo na razpolago v veliki izbiri klotov in jako ceno blago za otroke za jesen in zimo, šolske torbice in nahrbtnike, na kar cenjeno članstvo opozarjamo. Pred nakupom si oglejte našo bogato zalogo.

Potnik za manufakturo.

Na progo smo poslali potnika s kolekcijo naše manufakture. S tem smo omogočili, da se bodo lahko najširše plasti našega članstva oblačile v naši manufakturi, odnosno smo ustregli onim cenjenim članom, ki jim ni bilo mogoče osebno oglasiti se v naših prodajalnah.

EVIDENČNI LISTKI.

Ker nam v zadnjem času prihaja vrnjenih večje število »Zadrugarja« radi netočnih, oziroma spremenjenih naslovov, smo se odločili, da priložimo pri prihodnjem naročilu živil evidenčne listke s prošnjo, da jih člani izpolnjene čimprej vrnejo upravnemu odboru v svrhu ureditve evidence. Na proge, ki spadajo pod prodajalno Maribor, so se evidenčni listki že razposlali.

ČLANSKI SESTANKI.

V dneh 19. in 26. julija ter 2., 9., 15. in 16. avgusta so se vršili v smislu sklepa občnega zbora sestanki članov Nabavljalne zadruge, in sicer v Bistrici-Boh. jezero, na Jesenicah, v Kranjski gori, Kranju, Škofji Loki, Medvodah, Št. Vid-Višmarjih, Kamniku, Trzinu (Ježici), Grosupljah, Kočevju, Trebnjem, Novem mestu, Rakeku, Brezovici, Zalogu, Celju, Zidanem mostu, Velenju, Poljčanah, Grobelnem, Ptuj, Ormožu in Čakovcu. Udeležba na teh sestankih s strani članstva je bila minimalna in je v bodoče pričakovati, da se bo članstvo zavedalo važnosti svoje ustanove v večji meri kot do sedaj, ker se ravno s sestanki v marsičem pripomore do izboljšanja. Vsi predlogi in želje, ki so bile iznešene s strani članstva, se bodo obravnavale na sejah upravnega odbora in rešile v obojestransko zadovoljnost. Največ pritožb je bilo izraženih radi slabega pakovanja pošilk, ki izvirajo v največji meri radi slabe embalaže. V izogib tem nedostatkom priporočamo članom, posebno onim z dolenskih prog, da si nabavijo lastne zaboje, ki stanejo 95—100 Din in ki se lahko odplačujejo v 10mesečnih obrokih. Nekateri člani so izrazili željo, da bi zadruga uvedla prodajo šivalnih strojev. Tudi to se bo s časom uredilo. Predlog volišča Celje za razvoz pošilk na dom je članstvo na tem sestanku umaknilo.

Dalje je bilo na sestankih opaziti, da se razširjajo med članstvom na progi neresnične vesti, da namerava upravni odbor zidati zadružne domove brez izrednega občnega zbora in s tem nekako prisilno zadolžiti članstvo. Te neresnične vesti odločno zavračamo in v pomirjenje članstva sporočamo, da sta upravni in nadzorni odbor v svoji skupni seji sklenila, da se zadružnih domov zaenkrat še ne bo zidalo, vsaj tako dolgo ne, dokler nimamo potrebnih sredstev. Res je, da rabimo posebno za razširjenje prostorov naše manufakture večje lokale, vse to bomo pa skušali rešiti na drug način, o čemur bomo članstvo informirali.

Sestanki za ostala volišča, v kolikor se še niso vršili, se bodo sklicali in bodo volišča pravočasno obveščena.

»Zadrugar« izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din, posamezna številka pa 2 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Ž., Ljubljana VII, Mahničeva cesta šte. 7, kamor se pošilja tudi dopise. — Odgovorni urednik: Ponikvar Ciril. Ljubljana, Masarykova cesta 7. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Cenik Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic za mesec julij—avgust

MLEVSKI IZDELKI			KAVA			Med, cvetlični			Ovomaltine, velika		
Moka 0 gg	kg	3.70	Kava, Perl	kg	68.—	Med, cvetlični	vel.	7.50	Ovomaltine, srednja	„	32.—
Moka 0 g	„	3.60	Kava, Portorico	„	68.—	Med, cvetlični	m. stekl	11.50	Ovomaltine, mala	„	16.—
Moka, mehka	„	3.40	Kava, surova, Ia	„	56.—	Med, cvetlični	vel.	19.—	Limonadni prašek	kom.	1.—
Moka, krušna	„	3.20	Kava, surova, IIa	„	44.—	Sir, Chalet, Ia	kom.	3.—	Vanilijin prašek za pu-		
Moka ajdova	„	5.60	Kava, žgana	„	64.—	Sir, Chalet, IIa	„	1.50	ding	„	2.50
Moka ržena	„	3.20	Kava, žgana, »Special«	„	76.—	Sir, trapistovski	kg	24.—	Malinov prašek za puding	„	2.50
Moka koruzna	„	2.20	Kava, Hag, mali	zav.	14.—	Sir, bohinjski, Ia	„	32.—	Citronin prašek za puding	„	2.50
Moka krmilna	„	1.80	Kava, Hag, veliki	„	27.—	Sir, bohinjski, IIa	„	24.—	Mandljev prašek za pu-		
Zdrob pšenični	„	4.40	KAVNE PRIMESI			Sir, Parmezan	„	64.—	ding	„	2.50
Zdrob koruzni	„	2.80	Kava, Kneipp	„	14.—	Maggi, velike	stekl.	28.50	Čokoladni prašek za pu-		
Zdrob iz činkvantina	„	3.40	Kava, žitna	„	8.—	Maggi, srednje	„	17.—	ding	„	2.80
Otrobi pšenični drobni	„	1.60	Kava, žika	„	14.—	Maggi, male	„	11.—	Makronin prašek za pu-		
Otrobi pšenični debeli	„	1.75	Kava, figova	„	22.—	Maggi, na drobno	dkg	1.50	ding	„	4.20
Otrobi koruzni	„	1.20	Kava, Enrilo	„	20.—	Maggi, juha, gobova	zav.	4.—	Čokoladne jedi	„	4.20
TESTENINE			Kava, Enrilo	škatla	16.—	Guljaž ekstrakt	„	4.—	Rdeči zdrob	„	3.50
Makaroni v kartonih	kg	11.—	Cikorija, Franck	kg	16.—	Maggi, juha, grahova	„	3.50	Vanilijeva krema »Dibo-		
Špageti v kartonih	„	11.—	Cikorija, kolinska	„	16.—	Juhan, velike	stekl.	12.—	na«	„	3.—
Makaroni jajčni	„	8.50	Kava, dr. Pirčeva, sladna	kg	14.—	Juhan, male	„	6.—	Čokoladna krema »Dibo-		
Makaroni domači	„	7.—	Kava, redilna	„	20.—	Juhan, na drobno	dkg	1.10	na«	„	3.50
Polži jajčni	„	8.50	MAST			Kocke za juho	kom.	1.—	Božanska jed	„	5.—
Polži domači	„	7.—	Mast	kg	16.—	Kocke za juho, 25 kom.	doza	25.—	Zmes za šartelj	„	12.—
Rezanci domači široki	„	7.—	Mast v dozah po 5 kg	doza	85.—	Gorčica (zenf)	kozarec	9.—	SADJE		
Špageti domači	„	7.—	Mast v dozah po 10 kg	„	—	Gorčica	kg	24.—	Češplje, sveže	kg	—
Fidelini domači	„	7.—	Ceres, bel, rumen	kg	24.—	Keksi v zavitkih	zavitek	6.—	Češplje, suhe, domače	„	—
Bleki domači	„	7.—	Čajno maslo Ia	„	48.—	Keksi v zav. à 1 kg	kg	24.—	Češplje, suhe, bosanske	„	10.—
Zvezdice domače	„	7.—	Čajno maslo IIa	„	42.—	Kvas	„	38.—	Hruške, suhe	„	—
Rezanci, jajč., E. B., kart.	„	20.—	Kuhano maslo	„	36.—	Otroški piškoti	zavitek	15.—	Hruške, sveže	„	—
Fidelini, jajč., E. B., kart.	„	21.—	Mast za pecivo, Margarin	„	19.—	Oblati	„	15.—	Orehi, celi	„	7.50
Krpice, jajč., E. B., kart.	„	22.—	DELIKATESE			Napolitanke, dolge	komad	1.—	Orehova jedrca	„	30.—
ZRNJE			Slanina, soljena	kg	16.—	Napolitanke, dolge	zavitek	15.—	Rožiči, celi	„	4.40
Riž Carolina Non plus ul-	kg	11.50	Slanina, tirolska	„	24.—	Polenovka, suha	kom.	28.—	Marelice	„	—
tra			Slanina, krušna	„	15.—	Dezertne šnite	komad	2.50	Mandeljni Ia	„	52.—
Riž Ia	„	8.—	Slanina, »hamburška«	„	20.—	Guljaž, goveji	doza	9.—	Mandeljni IIa	„	40.—
Riž IIa	„	6.—	Slanina, prekajena, deb.	„	20.—	Jetrna pasteta	„	6.—	Rozine Ia	„	24.—
Koruza debela	„	1.50	Slanina, papricirana	„	18.—	Sardelna pasteta	„	7.—	Rozine IIa	„	18.—
Koruza drobna	„	1.80	Salame, ogrske	„	70.—	Čaj v dozah	vel. doza	26.—	Rozine IIIa	„	14.—
Kaša	„	4.40	Salame, milanske	„	70.—	Čaj v dozah	mal. „	14.—	Grozdiči-Vamperli	„	14.—
Ješprenj	„	4.40	Salame, krakovske	„	30.—	Čaj v zavitkih	zav.	2.—	Čebula, nova, egiptovska	„	2.40
Ješprenjček	„	8.—	Salame, graničarska	„	36.—	Čaj v zavitkih	„	3.30	Čebula, nova, domača	„	2.—
Fižol cipro	„	3.80	Salame, letne	„	22.—	Čaj v zavitkih	„	6.50	Česen	„	10.—
Fižol Ia	„	3.80	Salame, navadne	„	16.—	Čaj v zavitkih	„	7.50	Limone	kom.	-80, 1.—
Fižol IIa	„	—	Kranjske klobase	kom.	4.70	Čaj v zavitkih	„	14.—	Pomaranče	„	—
Leča Ia	„	13.—	Klobase, suhe lovske	„	3.60	Čaj	kg	96.—	Pomaranče	„	—
Leča IIa	„	8.—	Rebrca	kg	20.—	Kakao Ia	„	40.—	Pomaranče	„	—
Grah zelen	„	13.—	Meso, prekajeno	„	20.—	Kakao IIa	„	24.—	Fige v vencih	kg	12.—
Piča za kure	„	1.80	Meso kare vratina	„	24.—	Paradižniki 1/5	doze	4.50	Jabolka	„	—
Piča za kure, Promiul	„	10.—	Šunke, praške	„	26.—	Paradižniki 1/2	„	10.—	Cvebe	„	14.—
Krma za ptice	„	8.—	Šunke, domače	„	24.—	Marmelada IIa	kg	18.—	Mak, plavi	„	12.—
SLADKOR			Šunke, zvite	„	24.—	Marmelada, jabolčna, do-			Rožičeva moka	„	6.—
Sladkor v kockah	kg	13.50	Krača	„	14.—	ze à 1 kg	„	20.—	Lešniki, tolčeni	„	32.—
Sladkor, sipa	„	12.—	Svinjski parklji	„	8.—	Marmelada, marelična	„	28.—	Lešniki, celi	„	—
Sladkorčki (bonboni)	„	24.—	Svinjske glave brez kosti	„	14.—	Marmelada, marel., doze			Zelje v glavah	„	—
Sladkor v prahu	„	13.50	Sardine, velike, 1/4 kg	škatla	11.—	à 1 kg	„	30.—	Zelje, kislo	„	—
Kandis	„	17.—	Sardine, srednje, 1/5 kg	„	9.—	Čokolada 1/4 kg	tabl.	9.—	Krompir, novi	dnevna cena	
Margo, slad	„	44.—	Sardine, male, 1/10 kg	„	5.—	Čokolada à 1/10 kg	„	4.50	Kostanj, domači	kg	—
Bonboni, Fourre	„	28.—	Sardele v slani vodi	kg	—	Čokolada à 1/20 kg	„	2.50	Kumarce, kisle, vel.	stekl.	—
Bonboni z igračkami	„	1.—	Sard. obročki s kaperni	vel. škat.	12.—	Čokolada z lešniki 1/4 kg	„	2.50	Kumarce, kisle, mala	„	—
SOL			Sard. obročki s kaperni	mal. „	5.50	Čokolada z lešniki 1/2 kg	„	27.—	TEKOČINE		
Sol, morska	kg	2.75	Tunina	škatl.	16.—	Čokolada z lešniki 1/3 kg	„	18.—	Kis za vlaganje	l	4.—
Sol, kreška	„	2.75	Med, ajdov	kg	14.—	Čokolada z lešniki 1/5 kg	„	11.—	Kis, vinski	„	6.—
			Med, cvetlični	„	17.—	Šumeča limonada	„	1.—			

Kis, dvojno močan . . .	l	4'—	Milo Tribor	kg	9'—	Odol,	mal. stekl.	22'—	Semena za jesen	zav.	1.—
Olje, namizno	"	16'—	Milo Jelica	"	11'—	Odol,	sred. stekl.	35'—	Morska trava	kg	5'—
Olje, bučno	"	14'—	Milo »Apolo«, toaletno .	kom.	7'—	Odol,	vel. stekl.	65'—	Hranilniki	komad	40'—
Olje, olivno	"	18'—	Milo »Elida«, toaletno .	mal. kom.	7'50	Esenc za kolonsko vodo	stekl.	16 —	Prazne pušice	"	5'—
Brandy 0-35 l	stekl.	32'—	Milo »Elida«, toaletno .	vel. "	18'—	Krema za kožo	tuba	12'—	Prazne pušice	"	10'—
Brandy 7/10 l	"	52'—	Milo »Speik«, toaletno .	kom.	6'—	Vazelin Elida	škatl.	6'—	Peharji	"	5'50 7'—
Rum IIa. à 1/2 l	"	22'—	Milo »Glycerin«, toaletno	"	9'—	Puder Elida	"	10'—	Stručnice	"	6'—
Rum Ia. à 1/2 l	"	36'—	Milo »Viola«, toaletno .	"	4'—	Krtače za zobe, velike .	kom.	12'—	Solnice	"	9'—
Rum Ia. à 1 l	"	60'—	Milo »Marija«, toaletno .	"	10'—	Krtače za zobe, male .	"	8'—	Šivanke	zavitek	1'50
Žganje borovničar à 1/2 l.	"	29'—	Milo, toaletno, karbol .	"	4'—	Krtače za obleko . . .	"	18'—	Olje za šivalne stroje .	stekl.	5'—
Žganje hruševce à 1/2 l .	"	25'—	Milo, mandeljnov . . .	"	9'—	Krtače za ribati . . .	"	4'—	Sukanec, bel, črn št. 10		
Žganje tropinovec à 1/2 l.	"	25'—	Milo za roke	"	4'50	Krtače za parkete . . .	"	30'—	do 16	valjček	5'—
Žganje brinjevec à 1/2 l .	"	25'—	Milo za britje II	"	3'—	Omela za parkete . . .	"	30'—	Sukanec, bel, črn št. 20		
Žganje slivovka à 1/2 l .	"	25'—	Milo za britje I	"	8'—	Omela, mala	"	14'—	do 36	"	3'75
Žganje, marelčno, à 1/2 l.	"	25'—	Soda za pranje	kg	2'—	Metle, velike	"	10'—	Sukanec, bel, črn št. 40		
Žganje, domače, 1/2 l . .	"	25'—	Lug	"	4'—	Metle, male	"	6'50	do 60	"	3'—
Vino, belo	l	10'—	Plavilo	zavitek	2'50	Metle, otroške	"	5'—	Kruh črn in bel	kg	3'80
Vino, črno	"	10'—	Boraks	"	2'50	Metlice za obleko . . .	"	6'—	Morske ribe	dnevna cena	
Francosko žganje	vel. stekl.	25'—	Boraks, carski	škatla	4'50	Metlice za posodo . . .	"	1'20	Pile, ploščnate	kom. 9'50, 11, 13	
Francosko žganje	sred. "	14'—	Škrob, rižev	"	5'—	Čistilo za parkete . . .	vel. tuba	24'—	Pile, trioglate	"	4'50, 5'—
Francosko žganje	mal. "	8'—	Škrob, rižev	zav.	1'50	Čistilo za parkete . . .	mal. "	13'—	Brusači	"	13'—
Rum esenca	stekl.	8'—	Pralni prašek:			Sidol za kovine	tuba	5'50	Rahljači za vrt	"	12'—, 15'—
Malinovec à 1/2 l	"	14'—	Ženska hvala	zav.	2'50	Svitol za kovine	"	4'80	KUHINJSKA POSODA		
Rogaška voda à 1 1/2 l . .	"	6'30	»Tri«, soda	"	3'50	Vim čisti vse	zav	3'—	Lonci »Ideal« od 1/2 do 10 litrov.		
Rog. Donati à 1 l	"	6'—	»Radion«	"	6'—	Fix, čisti vse	"	3'—	Kozice od 1/2 do 8 litrov.		
Radenska voda 1 1/2 l . .	"	6'30	»Persil«	"	6'—	Fix, čisti vse	doza	7'—	Mlečne ponve od 2 do 4 litrov.		
Grenka voda Fr. Jožefova	"	10'—	»Labod« za fino perilo .	"	7'—	Ominol	zav.	2'50	Lonci, aluminium, od 1/2 do 6 litrov.		
Medica	l	6'—	»Lux«	"	6'—	Smirkovo platno	pola	2'—	Kozice, aluminium, od 1/2 do 4 litrov.		
Mošt, sadni	"	4'—	Vrvi za perilo, velike .	komad 40'— 60'—		Tepači, veliki	kom.	18'—	Zajemalke, aluminium, od 7 do 11 cm.		
Chabeso	stekl.	2'50	Vrvi za perilo, srednje .	"	32'—	Tepači, srednji	"	13'—	Kozice, vlite, od 1/2 do 5 litrov.		
Malinovec	kg	18'—	Vrvi za perilo, male . .	"	20'—, 25'—	Tepači, mali	"	8'—	Delavski lonci, email, od 1/2 do 2 1/2 litra.		
DIŠAVE			POTREBŠČINE			Sveče, velike	paket	6'—	Lonci za perilo, pocinkani, od 10 do 40 litr.		
Poper, cel in zmlet . . .	zavitek	3'—	ZA ČEVLJE			Sveče, velike	kom.	1'—	Pokrivače, email, 10 do 34 cm.		
Cimet, cel in mlet . . .	"	3'—	Globin, črn	vel. škatl.	12'—	Sveče, male	paket	6'—	Zajemalke, email, od 7 do 12 cm.		
Klinčki (žbice)	"	3'—	Globin, črn	sred. "	7'—	Sveče, male	kom.	—'60	Penovke, email, od 8 do 12 cm.		
Piment, cel in mlet . . .	"	2'50	Globin, črn	mal. "	5'—	Nagrobne lučke	karton	14'—	Cedila za čaj aluminium.		
Lavorjevo zrnje (lorber)	"	2'50	Globin, črn	škatl.	5'—	Vžigalice	paket	10'—	Cedila za zelenjavo, email, od 20 do 34 cm.		
Lavorjevo listje	"	—'—	Globin, rjav	"	5'—	Vžigalice	škatl.	1'—	Cedila za juho, pocink., od 14 do 16 cm.		
Janež	"	2'50	Globin, rumen	"	5'—	Zobotrebeci	zvezek	—'50	Škafi, email, 40 cm.		
Kumna	"	2'50	Globin, bel	"	5'—	Črnilo	stekl.	3'—	Škafi, pocinkani, od 40 do 45 cm.		
Muškatovi orehi	komad	0'50	Albion, bel	stekl.	6'—	Svinčniki, navadni . . .	kom.	1'20	Korci, email, 14 cm.		
Vanilija v šibkah	"	1'—	Albion, siv	"	6'—	Svinčniki, tintni	"	3'—	Škropilnice za vrt od 8 do 15 litrov.		
Vaniljni sladkor	zavit.	1'—	Mast za čevlje	škatla	4'50	Peresniki	"	2'—	Pralnice, 30 × 40, 30 × 50 cm.		
Pecilni prašek	"	1'—	Krtače za blato	komad	4'—	Slama za predsobe Ia .	"	12'—	Kavni mlinčki, veliki in mali.		
Žafran	"	—'80	Krtače za mazati	"	1'50	Slama za predsobe IIa .	"	4'—	Pekve, email, od 32 do 40 cm.		
Paprika, huda	"	3'—	Krtače za svetliti	"	12'—	Muholovci	"	1'—	Vedrice, email, 30 cm.		
Paprika, sladka	"	3'—	Vrvice za čevlje, črne,			Prah za čiščenje obleke .	"	10'—	Vedrice, pocinkane, od 30 do 32 cm.		
Muškatov cvet	"	3'—	dolge	par	1'50	Šampon	"	3'—	Umivalniki, email, od 40 do 45 cm.		
Ingver	"	3'—	Vrvice za čevlje, črne,			Drva, mehka	kolobar	4'50	Nočne posode, email, od 20 do 24 cm.		
Korjander	"	—'—	kratke	"	1'25	Pergament papir	pola	1'—	Smetišnice, pocinkane.		
POTREBŠČINE ZA PE-			Vrvice za čevlje, rjave,			Celafon papir za vkuha-			Mlečne kangle, pocinkane, od 1/2 — 3 litre.		
RILO			kratke	"	1'25	vanje	zavitek	6'—	Kmečke sklede, email, od 24 do 30 cm.		
Milo Sunlight	kos	2'—	Vrvice za čevlje, rjave,			Pasovi, usnjeni	komad	8'—	Drobilnice št. 1—3.		
Milo Benzit	"	5'—	dolge	"	2'—	Grafit	"	—'50	Mesoreznice št. 5, 8, 10.		
Milo Schicht, terpentin .	kg	15'—	Vežalke, usnjene	"	2'—	Ostara papir	zavitek	—'—	Ponve, železne, od 16 do 20 cm.		
Milo Schicht	"	13'—	Olje za mazanje podplatov	stekl.	10'—	Jajca (dnevna cena) . .	komad	—'—	Škafi, pobarvani.		
Milo Zlatorog	"	12'—	DRUGE POTREBŠČINE			Jajca za valjenje	"	—'—	Stiskalnice za sok.		
Milo Zlatorog, terpentin .	"	14'—	Kalodont	tuba	6'50	Platnene vrečice, male .	"	8'—	Jedilni noži.	Jedilne vilice.	
Milo Gazela	"	12'—	Chlorodont	"	6'50	Platnene vrečice, srednje	"	12'—	Jedilne žlice.	Kavne žličke.	
Milo Gazela, terpentin . .	"	14'—	Ustna voda	stekl.	20'—	Platnene vrečice, velike .	"	13'—	Kavne skodelice.		
Milo Merima à la Mar-			Kolonska voda	mal. stekl.	12'—	Flit s škropiljko	"	51'—	Pomivalne sklede, email, od 42 do 48 cm.		
seille	"	14'—	Kolonska voda	vel. stekl.	24'—	Flit	mala doza	16'—	Pomivalne sklede, pocin., od 42 do 48 cm.		
						Flit	vel. doza	29'—	Thermid steklenice po 1/2, 3/4 in 1 liter.		